

testu TIMSS 2015. Učitelé méně úspěšných tříd mají rezervy v tom, jak zaujmout žáky. Učitelé velmi úspěšných tříd kladou na své žáky vyšší nároky. Přes tři čtvrtiny žáků učí učitelé, kteří je vybízejí každou nebo téměř každou hodinu k tomu, aby vysvětlovali své odpovědi, a téměř třetina žáků zadávají k vypracování náročná cvičení, která přesahují rámec výuky. Motivací jsou i zajímavé učební materiály, které nosí do hodin.

Při porovnání výsledků z mezinárodního šetření TIMSS 2015 a výstupů z dalších zdrojů České školní inspekce na úrovni jednotlivých škol byla zaznamenána výrazná shoda.

Méně úspěšné třídy podle výsledků v přírodovědě v rámci TIMSS 2015 patřily do škol, které se častěji vyznačovaly následujícími rysy:

- Komplexní inspekční činnost poukazovala na prvním i druhém stupni na převahu frontální výuky s nižší mírou zapojování učebních pomůcek a didaktické techniky a s nižší mírou zapojení činností vyžadujících samostatný aktivní přístup žáků.
- Pojetí výuky nekladlo příliš důraz na snahu motivovat žáky (převaha žáků s nižší motivací k učení).

Velmi úspěšné třídy podle výsledků v přírodovědě v rámci TIMSS 2015 patřily do škol, které se častěji vyznačovaly následujícími rysy:

- Komplexní inspekční činnost poukazovala z hlediska výuky na prvním i druhém stupni na využívání efektivní frontální výuky doplňované o další činnosti (např. skupinová práce).
- Míra využívání učebních pomůcek a didaktické techniky byla vyšší – a způsob využívání vytvářel podnětější výukové prostředí.
- Žákům byla v hodinách častěji poskytována okamžitá zpětná vazba. V hodinách byla patrná snaha o vyšší vstupní motivaci žáků a snaha o průběžné motivační hodnocení žáků.
- V hodinách byla pozornost věnována experimentům či simulacím reálné situace a aplikaci učiva během ní.

4.2.2 Prevence rizikového chování žáků

S účinností od 1. září 2016 nabyla novela vyhlášky č. 72/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Tento předpis ukládá školám povinnost zpracovat a uskutečňovat program poradenských služeb ve škole. Každá škola zpracovává svůj preventivní program včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování. Školy se často zaměřovaly na práci se vztahy v třídních kolektivech a bezpečné klima, zapojovaly témata do vzdělávacích obsahů nebo organizovaly pro své žáky nejrůznější aktivity v rámci základního i zájmového vzdělávání. Jsou zaváděny třídnické hodiny s cílem zlepšit komunikaci mezi učiteli a žáky a realizovat prevenci rizikového chování. Dalším nástrojem ve školách bylo využívání individuálních výchovných programů, k nimž vydala ČŠI tematickou zprávu.

Při inspekční činnosti byl zadáván dotazník pro ředitele školy, v němž ředitelé uváděli počet případů rizikového chování řešených vedením školy v uzavřeném školním roce. V základním vzdělávání bylo zjištěno, že nejčastějšími případy rizikového chování byly stejně jako v předchozím školním roce záškoláctví, šikana, verbální agrese vůči učiteli a agrese, násilí, ublížení na zdraví, a poškozování majetku, vandalismus. Podíl škol, které uvedly případy rizikového chování, se oproti minulému školnímu roku nezlepšil, ačkoli se na prevenci a omezení těchto jevů školy systematicky zaměřují. Např. záškoláctví bylo identifikováno ve 43,5 % inspektovaných škol, verbální agrese vůči učiteli v 33,1 %, agrese, násilí, ublížení na zdraví v 32,9 %.

